

שפה יוצרת מציאות

הידעתם?

אפקט פיגמליון, או בעברית 'נבואה המגשימה את עצמה', הוא תיאור של תופעה פסיכולוגית שהצביע עליה החוקר רוברט מרטון בשנת 1948. מרטון מצא שהציפייה של אנשים (בעיקר בעלי סמכות) מאדם כלשהו (תלמיד, חבר וכדומה) לפעול בדרך מסוימת מובילה פעמים רבות להתגשמותה של אותה הציפייה. לדוגמה: אם מצפים מתלמיד להגיע להישגים גבוהים בלימודים, כך גדלים הסיכויים שלו להצליח, ואם חוזים מראש שהתלמיד ייכשל – כך גדלים הסיכויים שכך יקרה.

הכח דיבורים

מדברים בבית

- צפו יחד בסרטון. שימו לב, לפני שחושפים את מה שהאישה שינתה בשלט, עצרו את הסרטון וחשבו:
  - מה ציפיתם שיהיה רשום על השלט?
  - מה אתם הייתם כותבים?

המשיכו את הסרט עד סופו.

- מה הוביל לשינוי ביחס לאדם העיוור?
- האם אתם מסכימים עם המסר של הסרטון? מדוע?
- אילו מילים יכולות ליצור שינוי בחיים שלכם?

פעילות

ציירו ציור שיבטא את כוחן של המילים ליצור מציאות (חיובית או שלילית):

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֵהוֹ
 וְבָהוּ וְחָשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם.
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אור – וַיְהי אור.
 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹרֶךְ כִּי טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹרֶךְ וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.
 וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאֹרֶךְ יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ לַלַּיְלָה, וַיְהי עֶרֶב וַיְהי בֹקֶר יוֹם
 אֶחָד.

(בראשית א, א-ה)

בְּעֶשְׂרֵה מְאֻמְרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם.

(מסכת אבות ה, א)

- מדוע בוחרת המסורת היהודית לתאר את בריאת העולם כהליך שנעשה באמצעות מילים, שפה ודיבור?
- מה אנו יכולים ללמוד מכך על תפקידן של המילים בחיים שלנו?
- האם גם האדם יכול לברוא מציאות באמצעות המילים שלו? באילו מובנים?
- חשבו על דוגמאות מהחיים שמהן ניתן ללמוד ש'שפה יוצאת מציאות', ושתפו את חבריכם לכיתה.

ניר ונטע לא מסתדרים כל כך בזמן האחרון.

הוסיפו להם מילים שיכולות לשנות את האווירה וליצור מציאות טובה ביניהם.